

KULINA-PUKAL

Sõja alguspäeval tekkis kaheksameheline metsavendade grupp ka Kulina-Pukal. 7. juulil liitus nendega kaheksa endist Eesti suurtükiväe sõdurit täies lahinguvarustuses. Iga päev tuli uusi mehi juurde. Kuuldes, et punavõimude käsul tahetakse Venemaal saamiseks rekvireerida Vaeküla, Ubja, Vihula ja Küti riigimõisa karjad, peatasid metsavennad 12. juulil loomakarjade liikumise ja ajasid kõik loomad oma laagrist 2 km kaugusel launud rohumaadele. Meeste hooldada oli nüüd 242 lehma ja 38 hobust koos vankritega. Samuti peeti kinni Iisaku ja Tudulinna valdlast punaarmeele rekvireeritud 70 hobust 50 vankriga, mis olid teel Rakverre. Neid hoiti kolm päeva oma valduses ja saadeti siis koju tagasi.

26. juulil liitus grupiga veltveebel H. Allismaa juhtimisel 38 meest Koeravere, Inju ja Karitsa külast. Metsavendade arv ulatus 130-ni, neist 80 relvastatud. Üksus nimetati Rakvere ümbruskonna rahvakaitse pataljoniks, selle üldjuhiks jäi veltveebel Allismaa, operatiivjuhiks leitnant E. Priskar. Pataljoni koosseisu võeti Aruküla ja Viru-Roela metsavendade grupid 48 mehega.

Luure avastas, et Rakvere hävituspataljoni juht Villem Soo on paigutanud Anguse metsa salajase relvalao. 27. juulil läks 22-meheline rühm asja kontrollima. Relvade panipaik leiti üles, valvet seal polnud. Saadi kätte kergekuulipilduja, 60 käsigranaati, 1 jahija 4 vintpüssi, 2 revolvrit, kirjutusmasin, paljundusaparaat, laskemoona, kantseleitarbeid, 2 vaati bensiini ja 7 petrooli. Samas oli ka lahtimonteeritud veoauto. See tehti sõidukorda, veokasti laaditi kogu «sõjasaak» ja sõideti laagrisse tagasi. Nüüd oli pataljonil kasutada juba kaks veoautot.

Rinne lähenes, taganev punaarmee jõudis Viru-Roelasse ja võttis seal sisse kaitsepositsiooni. Pataljoni luure avastas 29. juulil, et Petseri hävituspataljon rekvireerib Roela-Puka taludest kariloomi. Löögirühm sõitis kohale, rekvireerijad olid Suurmanni talus. Tekkinud tulevahetuses langes 6 hävituspataljonlast, 1 sai haavata. Langenute dokumentidest selgus, et tegemist oli Petseri maakonna täitevkomitee töötajatega. Metsameestel kaotusi polnud. Et osa vaenlasi pääses põgenema, siis oli karta rünnakut metsavendade laagriks. Nii ka juhtus.

30. juuli varahommikul lähenes laagriks ca 500-meheline punaarmee ja hävituspataljoni üksus. Ründajad võeti vastu püssi- ja kuulipildujatulega. Vastase automaatrelvade tuli osutus aga võimsamaks, metsamehi ähvardas tõsine lüüasaamine. Äkki sööstis metsa tagant nähtavale kaks punaarmee lennukit, kes ei osanud õieti orienteeruda ja avasid kuulipildujatule omade pihta. Tekkis suur segadus, ründajad taandusid ning metsavendadel avanes võimalus põgeneda. Laagriplats viidi nüüd Roostava-Aravuse metsadesse. Ründajal oli seegi kord kaotusi surnute ja haavatutena. Metsavendade read jäid terveks, vangi langes ainult laagris viibinud Helen Siil.

Ootamatu vahejuhtum leidis aset uuel laagriplatsil 31. juuli õhtusel loendusel. Rivis oli 150 meest, lehvis sinimustvalge lipp. Siis aga sõitis kõigi üllatuseks metsateelt rivi ette sõiduauto, millest hüppasid välja kaks punaarmee ohvitseri, käes püstolkuulipildujad, kust kohe kuulivihud taevaletusse lendasid. Ka metsavennad haarasid relvad, kuid ohvitserid jõudsid juba lähedal asuvasse võssa hüpata. Tekkis vastastikune tulevahetus. Ohvitseri jälitades satuti vaenlase jalaväekolonnile. Neile avati tuli, sõdurid taganesid Võhu külasse. Lahingus sai surma metsavend Joh. Elvest Võhult.

Veel samal õhtul koliti uuele laagriplatsile. Seda tuli teha nüüd iga päev, sest kogu ümbrus kubises taganevaist punaarmee üksustest. Hävitati üksikuid põgenevaid salku. Luuremeeskonnast langes hävituspataljonlaste kätte ja mõrvati Ülo Hiimäe Pajustist ja Lehova Rägaverest ning Kello Tudust.

3. augustil sõitis ltn. Priskar 40-mehelise rühmaga Laekveresse, kus kohtus Saksa eelvägedega. Roelasse jõudsid Saksa üksused 5. augustil. Samal ajal kogunesid sinna ka ümbruskonna metsavennad, kokku u. 300 meest. Oli pidulik kohtumine. Lehvisid riigilipud, peeti kõnesid ja tänati saksa sõdurit punasest terrorist päästmise puhul. Metsavennad ajasid ühtlasi riigimõisatest rekvireeritud loomakarjad kodukohtadesse tagasi.